

N:o 41.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 4 Maj 1868.
 — — — — Andra Kammaren den 4 — —

Riksdagens underdåniga Skrifvelse, angående anslag för försök med bränvinstillverkning af lafvar m. m.

(Stats-Utskottets Utlåtande N:o 65.)

S. A. K.

Jemte förmålan, hurusom Professoren i kemi vid Carolinska medikokirurgiska institutet Sten Stenberg, vid undersökning af stärkelsehalten hos vissa Svenska lafarter med afseende på deras användbarhet som nödbrödsämne, kommit till erfarenhet derom, att cellulosan hos dessa vextarter lätteligen låte förvandla sig i drufsocker, med ett oväntadt högt utbyte, nemligen af renlafven, islandslafven, manlafven, äfvensom den vanliga skägglafven, icke mindre än 65 till 68 procent drufsocker af lafvarnes vigt i lufttorkadt tillstånd, äfvensom att den sockerhaltiga vätska eller mäska, som sålunda erhöles, förträffligt lämpade sig till framställning af bränvin och sprit, har uti en inom Riksdagen gjord framställning blifvit föreslaget att Riksdagen måtte anvisa medel i ändamål att möjliggöra insamlandet, särdeles i rikets nordligare delar, af större kvantiteter renlafve.

Utaf ett af Vetenskaps-akademiens sekreterare den 9 nästlidne Mars afgifvet intyg har Riksdagen inhemtat, bland annat, att bemälda akademi funnit Professoren Stenbergs undersökningar i afseende å vissa lafarters användning såsom material för framställning af drufsocker och alkohol vara af den vigt i nationalekonomiskt hänseende, att deras fortsättning i större skala borde på allt sätt uppmuntras och understödjas, och derföre ställt till hans förfogande årsräntan, 530 R:dr, å framlidne Generalkonsuln Letterstedts fond för särskildt magtpåliggande undersökningar; hvarförutan hos Riksdagen framhållits vigten deraf, att professoren

Stenberg vid sina försök till bränvinsberedning af lafvar icke blefve inskränkt inom den tid, som eljest är för bränvinsbränning bestämd.

Att den ifrågavarande uppfinningen, derest densamma vid fortsatta och i större skala anställda undersökningar finnes motsvara de förhoppningar, som dervid fästats, är af så stor nationalekonomisk betydelse, att Staten icke bör undandra sig att i afseende å kostnaderna för dessa undersökningar och försök underlätta de enskildes uppoffringar, synes Riksdagen icke kunna bestridas, helst det är af vigt, att undersökningarnes resultat, om de finnas tillfredsställande, blifva allmänt kända och icke komma att utgöra en eller annan enskild industri-ikares hemlighet.

Frågan om möjligheten att till billigt pris anskaffa stora quantiteter lafvar torde företrädesvis vara af beskaffenhet att endast genom försök i större skala kunna tillförlitligen utredas; äfvensom det otvifvelaktigt är af synnerlig vigt, att de redan pågående undersökningarne icke må i följd af bränvinsförfattningarnes föreskrifter behöfva afbrytas, utan få under nödig kontroll äfven under sommarmånaderna fortgå.

Riksdagen har alltså till Eders Kongl. Maj:ts disposition anvisat ett extra anslag af 5000 R:dr, att, derest sådant finnes lämpligt, under innevarande år från Riksgälds-kontoret utgå och tilldelas Professoren Sten Stenberg såsom understöd för anskaffande af större partier lafvar, för att försöksvis användas såsom material för beredning af bränvin, mot vilkor att Stenberg till Eders Kongl. Maj:t afgifver underdånig berättelse såväl angående resultaten af sina ifrågavarande undersökningar i allmänhet, som särskildt rörande de förhållanden, hvilka med lafvarnes uppsamlande och sammanskaffande ega sammanhang; hemställande Riksdagen, det Eders Kongl. Maj:t täcktes meddela Professoren Stenberg tillstånd, att äfven under den tid, då bränvinstillverkning eljest icke är tillåten, företaga försök med bränvinsberedning af lafvar, på de vilkor och under de kontroller, som kunna finnas vara af nöden.

Riksdagen framhårdar etc.

Stockholm den 4 Maj 1868.
